

Parlamentul României
Camera Deputaților
Comisia pentru comunitățile de români
din afara granițelor țării

Conf. cu originalul

PROCES-VERBAL
al lucrărilor Comisiei din zilele de 24, 25 și 26 aprilie 2018

Comisia pentru comunitățile de români din afara granițelor țării
și-a desfășurat lucrările în zilele de 24, 25 și 26 aprilie 2018

La lucrările Comisiei din ziua de **24 aprilie 2018** au participat 13 deputați, din totalul de 16 membri:

Constantin Codreanu (PMP) – președinte, Sorin Ioan Roman (PSD) – vicepreședinte, Nicolae Velcea (PSD) – vicepreședinte, Nicolaie Sebastian Valentin Radu – secretar, Ștefan-Alexandru Băișanu (ALDE), Doru Petrișor Coliu (PMP), Angelica Fădor (PNL), Nicolae Georgescu (PSD), Claudia Gilia (PSD), Costel Lupașcu (PSD), Marilen-Gabriel Pirtea (PNL) și Alin Vasile Văcaru (neafiliat) și Alexandru-Mihai Voicu (PNL).

Au absentat:

Adrian Matei Dobrovie (USR) – vicepreședinte, Nicolae Daniel Popescu (USR) – secretar și Cristian Buican (PNL).

Înlocuiri:

Domnul deputat Matei-Adrian Dobrovie (USR) a fost înlocuit de domnul deputat Dumitru Lupescu (USR), iar domnul deputat Cristian Buican (PNL) a fost înlocuit de domnul deputat Daniel Gheorghe (PNL).

La lucrările Comisiei au participat, în calitate de invitați din partea Ministerului de Justiție domnul Mihai Cucu, consilier, iar din partea societății civile a participat domnul Laurențiu Plăeșu, secretar executiv al Federației Organizațiilor Românești din Centrul și Sud-estul Europei.

Marti , 24 aprilie 2018

Comisia pentru comunitățile de români din afara granițelor țării și-a desfășurat lucrările, în ziua de **24 aprilie 2018**, fiind condusă de domnul președinte Constantin Codreanu.

După introducerea pe ordinea de zi a Comisiei a unui nou punct privind calendarul deplasărilor pe anul în curs și aprobarea cu unanimitate a ordinii de zi, ședința Comisiei a continuat cu dezbaterile asupra Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr.21/1991 a cetățeniei române (Plx 193/2018), Comisia fiind sesizată în avizare.

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr.21/1991, în sensul acordării cetățeniei române, la cerere, persoanelor care își asumă în mod liber identitatea culturală română, persoanelor de origine română și cele aparținând filonului lingvistic și cultural românesc, care locuiesc în afara frontierelor României, indiferent de modul în care aceștia sunt apelați.

În deschiderea ședinței, domnul președinte Constantin Codreanu a dat cuvântul domnului deputat Daniel Gheorghe în calitate de inițiator.

În scurta expunere, domnia sa a menționat că Legea privind cetățenia vine pentru a răspunde necesităților manifestate de comunitățile istorice românești din jurul granițelor.

În opinia domniei sale, din păcate, deși avem o lege care acordă cetățenia românilor din Basarabia și Nordul Bucovinei, românii din celelalte comunități istorice, în acest context menționând Serbia, Timoc, Nordul Maramureșului, sudul Dunării, aromânii , Transnistria și chiar comunitățile de cetățeni români din diaspora secolului XIX, nu se bucură de aceleași condiții.

Pentru a veni în sprijinul comunităților istorice românești din jurul granițelor, domnul deputat Daniel Gheorghe a menționat că, în baza unor ponderi care există în multe țări europene, propunerea a fost ca cetățenia să se acorde „la cerere *persoanelor care își asumă în mod liber identitatea culturală română, persoanele de origine română și cele aparținând filonului lingvistic și cultural românesc, care locuiesc în afara frontierelor României, indiferent de modul în care aceștia sunt apelați -, armâni, armânji, aromâni, basarabeni, cuțovlahi, daco-români, fărșeroți, herțeni, istro-români, latini dunăreni, macedoromâni, macedo-români, maramureșeni, megleniți, megleno-români, moldoveni, moldovlahi, români (rumâni) timoceni, rrâmâni, rumâni, valahi, vlahi, vlasi, voloni, macedo-armânji, precum și toate celelalte forme lexicale înrudite semantic cu cele de mai sus - denumite români de pretutindeni”.*

În opinia domniei sale, prioritatea României este de susținere a acestor comunități atât din perspectiva păstrării identității naționale și cultivării sentimentului românesc, așa cum îl cunoaștem cu toții, precum și de a îi ține aproape pe toți acești români, fiind o problemă strategică.

În acest context, domnul deputat Daniel Gheorghe a dat ca exemplu, deși nu era o motivație a acestei inițiative legislative, piața forței de muncă. Astfel, pe piața forței de muncă se vorbește tot mai des de aducere a cetățenilor vietnamezi, bengalezi africani, etc.

Față de cele menționate, domnia sa se gândea de ce nu se poate acorda cetățenie românilor din celelalte comunități rămase în afara hotarelor României și să fie incluși toți în legislația românească, legislație în general bine alcătuită cu privire la cetățenie.

De asemenea, domnul deputat Daniel Gheorghe a precizat că este foarte important să ajungem la o formulă a acestei legi prin care să se poată acorda acest drept, dat prin faptul că, Constituția României prevede o serie de probleme cu privire la păstrarea identității românești și apărarea drepturilor intereselor comunităților românești din afara granițelor, fiind stat național, menționând în același timp, că din păcate, milioane de români în acest moment sunt exceptați de la cetățenie, iar acest lucru ar trebui să reprezinte o formă de îndreptare a tragediilor istoriei.

Domnul deputat Daniel Gheorghe a dorit să mai precizeze că, în urma controverselor care au avut loc la Senat, dat fiind faptul că există și acea Convenție de la Strasbourg, convenție care interzice acordarea cetățeniei pe criterii etnice, în această inițiativă s-a făcut referire la criteriul identitar, nu la criteriul etnic, explicând în același timp faptul că criteriul identitar presupune asumarea individuală a unei identități și a unei continuități, a unei comuniuni de idei, de principii, de valori, cu ceea ce reprezintă statul național, unitar român.

De asemenea, domnia sa a mai menționat faptul că inițiativa legislativă controversată de altfel din perspectiva Consiliului Legislativ care consideră că discriminează, s-ar putea îmbunătăți.

În opinia domnului deputat Daniel Andrei Gheorghe, inițiativa legislativă nu discriminează, aceștia români fiind discriminați de istorie și continue să fie, precizând în același timp că dacă nu se vor găsi argumentele de păstrare a identității, în curs de maxim 100 de ani, probabil că la sudul Dunării nu vor mai exista populații românești și totodată, exceptând nordul Bucovinei, slavizarea românilor din Ucraina ar fi totală.

Legat de acest articol, domnia sa a menționat că se poate modifica articolul printr-un amendament la Legea nr.21/1991 a cetățeniei române, și anume art.8¹ care să prevadă *„Cetățenia română se poate acorda, la cerere, persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin care a contribuit în mod deosebit la protejarea și promovarea culturii, civilizației și spiritualității românești, la care să se adauge precum și celei de naționalitate română sau care aparține filonului cultural românesc, indiferent de originea sa etnică, a cărei limbă maternă este româna sau unul dintre dialectele istorice ale limbii române comune, cu posibilitatea domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă îndeplinește condițiile prevăzute la art.8.alin.(1) lit.b),c) și e).”*

Ca urmare a acestui amendament, domnul deputat Daniel Andrei Gheorghe nu crede ca ar mai exista vreo undă de precepție a unei forme de discriminare în această lege, părându-i-se o problemă de interes cultural, spiritual, identitar național, dar și o problemă de interes socio-economic pentru România să acordăm un drept acestor oameni, după cum bine se

cunoaște nu l-au putut avea nicio dată. Așadar nu consideră că se pune problema a unei discriminări etnice, sperând să găsească o formă comună pentru a duce inițiativa legislativă spre adoptare.

Domnul președinte Constantin Codreanu a menționat că știe că nu este prima încercare de promovare a acestei inițiative legislative, mai ales că această inițiativă legislativă a fost susținută de la tribuna Camerei Deputaților, felicitând în același timp inițiatorul pentru insistență și consecvență.

Domnia sa a menționat că susține în totalitate inițiativa legislativă, mai ales că dincolo de aspectul identitar, se vorbește și de o viziune pragmatică, ținând cont de situația demografică dezastruoasă din România.

În acest context, domnul președinte Constantin Codreanu a cerut punctul de vedere al reprezentantului Ministerului Justiției.

Domnul Mihai Cucu, consilier juridic în cadrul Ministerului de Justiție, a precizat că am avea o dublă reglementare, existând o suprapunere de reglementări între art.10, art. 11 și art.12, cu privire la prevederile prevăzute.

În opinia domniei sale, prevederile trebuie să fie cât mai precise. Dacă se spune filonul lingvistic nu este foarte clar, în ceea ce privește asumarea identității nu este clară corelarea.

În materie de cetățenie, domnul Mihai Cucu a precizat că nevoile ar trebuie să fie foarte mari.

Domnia sa se gândea să nu fie o formulare mult prea largă.

În acest context, domnul președinte Constantin Codreanu a adus în atenție modelul lingvistic francez.

În completare, domnul deputat Daniel Gheorghe a dorit să menționeze că Franța este o națiune care respinge criteriul etnic, în alte țări criteriile fiind mai permissive. Ca exemple au fost menționate Polonia, Germania, Ungaria, Italia și Israel.

Domnul Mihai Cucu a precizat că va prezenta amendamentul reprezentanților Ministerului de Justiție și Autorității Naționale pentru Cetățenie.

Domnul deputat Daniel Gheorghe a mai precizat că problema este de interes strategic, aceasta încadrându-se pe zona românii de pretutindeni.

În privința Europei, domnia sa a mai precizat că trebuie să ne

gândim că Europa este în calea unui mare val de imigranți din Orientul Mijlociu și Africa de Nord. Problema văzută recent, pe lângă că trebuie avută o strategie pentru întoarcerea în țară a românilor din afara, nu trebuie uitat că un român din Timoc, din Transnistria sau nordul Maramureșului se va încadra mai ușor pe piața muncii decât un pakistanez sau vietnamez.

În acest context, domnul deputat Alexandru Mihai Voicu a menționat că speră să nu fi înțeles greșit că există o contradicție între ceea ce se discută și ideea că ar putea exista companii interesate să aducă muncitori străini.

Domnul deputat Andrei Daniel Gheorghe a menționat că și pentru companii este mult mai ușor să aducă muncitori de dincolo de granița României care se poate acomoda mai rapid în cultură și poate fi mai adaptabil, decât cineva de la 10 sau 5 000 de km.

După cum a precizat domnia sa, esențial este vorba de cetățenie, de identitate.

Domnul Laurențiu Plăeșu, secretar executiv al Federației Organizațiilor Românești din Centrul și Sud-estul Europei a venit cu câteva precizări. Naționalitatea conform tuturor reglementărilor se face pe bază de adeziune/de declarație. Calitatea de români de pretutindeni este tot o parte de declarației, cu modelul de declarație.

După cum a mai precizat domnia sa, aici, art.8¹ este doar o condiție prealabilă, pentru că în condițiile celelalte, sunt făcute și le aplică Autoritatea pentru că sunt aceleași condiții doar că sunt simplificate, nu mai sunt toate, din norma de bază pentru obținerea cetățeniei române, pe literele b), c) și e). Aceasta este doar o condiție prealabilă, pe prima teză pe care o dau misiunile diplomatice din țările respective. Aceasta este încă o teză prealabilă care practic lărgeste cadrul. Pe de altă parte, lărgind cadrul și persoanele care pot acum obține cetățenia română pe procedura specială restrictivă se pot încadra mai ușor, dar este o problemă. Atunci a fost o problemă de opțiune la timpul respectiv, acum suntem deja aproape după 20 de ani.

De asemenea, domnul Laurențiu Plăeșu a subliniat că Autoritatea Națională pentru Cetățeni (ANC) are posibilitatea de filtra și normele de aplicare a legii sunt destul de largi, existând o marjă de apreciere subiectivă suficientă ca să nu poată să treacă toată lumea.

În urma discuțiilor, ca și concluzie, domnul președinte Constantin Codreanu a precizat că avem nevoie de un punct de vedere oficial al ANC.

În urma examinării Propunerii legislative și a opiniilor exprimate, deputații prezenți la lucrări au hotărât, cu unanimitate de voturi, avizarea favorabilă a inițiativei legislative, cu un amendament admis, prezentat în anexă.

Ședința Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării a continuat cu dezbaterile asupra Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr.1/2011 a educației naționale (Plx 29/2018), Comisia fiind sesizată în avizare.

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Legii nr.1/2011, în sensul introducerii în învățământul gimnazial, pentru clasele V-VIII, pentru perioada 2018-2020, a disciplinei „Istoria unificării și reunificării românilor”, în învățământul liceal pentru clasele IX-XII/XIII, începând cu anul 2018, a disciplinei școlare opționale semestriale „Istoria Marii Uniri” și, începând cu anul 2019, disciplina școlară opțională semestrială „Curs introductiv de istorie, acte și proceduri parlamentare”. Pe de altă parte, pentru anul universitar 2018-2019, ca disciplină de studii facultativă „Istoria Marii Uniri din 1918”, iar pentru anul universitar 2018-2019 în cadrul planurilor de învățământ cu licență, ca disciplină de studii facultativă semestrială „Cursul de noțiuni introductive privind proceduri legislative și organizare parlamentară” pentru anul I și II universitar.

În calitate de inițiator, domnul deputat Daniel-Andrei Gheorghe a menționat că prezenta propunere legislativă vine în sprijinul celebrării Centenarului Marii Uniri din 1918, considerând necesar introducerea unor completări și modificări de articole la Legea nr. 1/2011 a educației naționale, în contextul în care educarea noii generații cu privire la o serie de valori naționale este esențială.

În acest sens a considerat necesar introducerea unor amendamente în care a propus principiul loialității ca și unul dintre principiile de bază în învățământul preuniversitar dar și universitar, promovarea culturii și literaturii române, cunoașterea istoriei românilor, promovarea personalităților românești cu impact național și internațional ca și obiective

pentru educarea și formarea profesională a copiilor și a tinerilor încă din clasele primare terminând cu cele liceale.

În acest context, domnul deputat Daniel-Andrei Gheorghe a adus în atenție câteva observații ale Guvernului, ale art.11, care precizează că prin înlocuirea cuvântului „români” cu sintagma „*comunități de români organizate legal sau recunoscute oficial*”, s-ar da un caracter restrictiv legii, în forma actuală, *Legea nr. 1/2011* oferind cadrul legal pentru sprijinirea învățământului în limba română în orice țară unde există români, nu doar unde comunitățile de români sunt organizate legal sau recunoscute oficial.

În ceea ce privește propunerea de modificare a alin. (2) al art. 11, cu titlu preliminar, punctul de vedere al Guvernului invocă prevederile art. 10 din Constituția României. Prin urmare, demersurile Guvernului României de sprijinire a învățământului în limba română în afara țării trebuie întreprinse cu respectarea principiilor și a normelor de drept internațional, inclusiv principiul neamestecului în treburile interne ale unui alt stat.

Din punctul de vedere al Guvernului, propunerea de modificare a alineatului (2) al art. 11 nu cadrează cu principiile fundamentale de drept internațional în măsura în care sugerează că statul român ar putea organiza unități de învățământ în alte state, fără obținerea prealabilă a consimțământului statului respectiv.

Doamna deputat Claudia Gilia consideră că problema este legată de unitățile de învățământ, este ca și cum noi am veni să înființăm unități de învățământ în Ucraina.

Domnul președinte Constantin Codreanu a precizat că este cam ceea ce face Ungaria, care a promis ca și soluție înființarea de școli private în Ucraina.

În acest context, domnul Laurențiu Plăeșu, secretar executiv al Federației Organizațiilor Românești din Centrul și Sud-estul Europei a menționat că există 2 convenții internaționale la care este parte și Ucraina și toate statele din jur, care permit învățământ privat pentru minorități fără nici un fel de îngrădire.

Domnul președinte Constantin Codreanu a menționat că în amendament este precizat foarte clar că Guvernul sprijină învățământul în

limba română în țările în care trăiesc români, cu respectarea legislației statului respectiv.

De asemenea, domnia sa a mai precizat că este o problemă tehnică, dar Legea nr.1/2011 a educației naționale reglementează sistemul național de învățământ, sprijinul pentru românii din afara granițelor, inclusiv pe zona de educație, se face prin legea cadru 299. Despre acest lucru este vorba.

După cum a mai precizat domnul Laurențiu Plăeșu, nu legea educației naționale rezolvă problema sprijinului educațional pe care statul român îl oferă pentru românii din afară granițelor.

De asemenea, domnia sa a mai precizat că tehnic nu are loc în Legea nr.1/2011 a educației naționale, subliniind în același timp că Legea nr.1/2011 a educației naționale reglementează legea sistemului național de învățământ, legislația existând, iar dacă se alocă buget se pot înființa și sprijini școli.

În acest context domnul Laurențiu Plăeșu a precizat că trebuie intervenit pe Legea 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni.

În aceleași timp, domnia sa a adus în atenție faptul că la Universitatea București se desfășoară curs pentru românii de pretutindeni, având normă, cadru legal și se fac în România.

Doamna deputat Claudia Gilia a precizat că substanța este ca aceste cursuri să se desfășoare în afară.

În urma examinării Propunerii legislative și a opiniilor exprimate, deputații prezenți la lucrări au hotărât, cu unanimitate de voturi, avizarea favorabilă a inițiativei legislative.

Dezbateri asupra Propunerii legislative pentru modificarea art.11 din Legea educației naționale nr.1/2011 (Plx 75/2018), a constituit următorul punct al ordinii de zi.

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art.11 din Legea educației naționale nr.1/2011, în sensul introducerii unui examen de bacalaureat pentru românii de pretutindeni.

Domnul deputat Dumitru Lupescu a precizat că și această inițiativă legislativă se află în dezbateri la Comisia pentru învățământ, tineret și sport, care prevede tot organizarea de unități de învățământ pentru oficiile consulare diplomatice, cu aviz pozitiv de la Guvern.

De asemenea, domnul deputat Dumitru Lupescu a adus în atenție art 11 alin.(2) care prevede că Ministerul Educației Naționale organizează anual, un examen specific, denumit în continuare "bacalaureat pentru românii de pretutindeni", adresat elevilor care au urmat studiile liceale în limba română pe teritoriul altui stat.

În acest context, domnul Laurențiu Plăeșu, secretar executiv al Federației Organizațiilor Românești din Centrul și Sud-estul Europei a venit cu precizarea referitoare la nediscriminare, și anume, „dacă statul român organizează un bacalaureat pentru românii de pretutindeni, înseamnă că implicit le recunoaște studiile, cele 12 clase, îl echivalează implicit când îl acceptă la bacalaureat, iar bacalaureatul devine valabil ca diplomă românească în sistemul de învățământ românesc”.

În cadrul dezbaterilor, domnul președinte Constantin Codreanu a adus în atenție amendamentul Consiliului Economic și Social care prevede organizarea anuală a examenului de bacalaureat pentru elevii care au urmat studiile liceale în limba română pe teritoriul altui stat, în unități de învățământ cu predare în limba română, în care procesul de învățământ se desfășoară conform curriculei românești.

În acest context, domnul deputat Doru-Petrișor Coliu, a adus în atenție faptul că în diaspora economică, cursurile se desfășoară după curricula din statul respectiv, cu manuale și teme on-line care pot rezolva problema.

Totodată, domnia sa a mai adus în atenție faptul că nu este pentru prima dată când a menționat, rugând în același timp colegii să vorbească la Guvern și la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni, pentru separarea problemelor din Moldova și comunitățile istorice, și problemele din diaspora economică.

În opinia domnului deputat Doru-Petrișor Coliu, niciodată nu se va face o lege bună dacă nu se separă problemele din Moldova și comunitățile istorice, și problemele din diaspora economică.

10/12

Domnul deputat Mihai-Alexandru Voicu, mergând pe procedură, a menționat ca cele două inițiative legislative să fie trecute pe același raport.

În urma examinării Propunerii legislative și a opiniilor exprimate, deputații prezenți la lucrări au hotărât, cu majoritate de voturi, avizarea favorabilă a inițiativei legislative.

Următorul punct al ordinii de zi l-a constituit dezbateră asupra Propunerii legislative pentru completarea și modificarea art.18 al Legii nr.248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate (Plx 7/2018).

Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea art.18 din Legea 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, cu modificările și completările ulterioare, în sensul majorării termenului de valabilitate a pașapoartelor simple și pașapoartelor simple electronice.

Având în vedere că inițiativa legislativă a fost deja dezbătută într-o ședință anterioară, membrii Comisiei au spus la vot inițiativa legislativă menționată mai sus.

În urma opiniilor exprimate, deputații prezenți la lucrări au hotărât, cu unanimitate de voturi, avizarea favorabilă a inițiativei legislative.

Calendarul deplasărilor pe anul în curs l-a constituit următorul punct al ordinii de zi.

Domnul președinte Constantin Codreanu a prezentat pe scurt vizitele de lucru întreprinse în actuala sesiune parlamentară, aducând în atenție membrilor Comisiei și vizitele de lucru care nu s-au putut efectua din motive independente, precum Republica Moldova și Ungaria.

Având în vedere contextul actual al problemelor cu care se confruntă comunitatea de români din Marea Britanie, membrii Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării, au hotărât efectuarea unei vizite de lucru în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, în ultima decadă a lunii mai .

În urma epuizării subiectelor înscrise pe ordinea de zi, lucrările ședinței Comisiei pentru comunitățile de români din afara granițelor țării din data de 24 aprilie au fost declarate închise.

Miercuri, 25 aprilie și Joi, 26 aprilie 2018

Studiu individual.

**PREȘEDINTE,
Deputat Constantin CODREANU**

**SECRETAR,
Sebastian Valentin RADU**

**SECRETAR,
Nicolae Daniel POPESCU**

Consilier parlamentar,
Mona-Valentina ALESANDRU